

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 8 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 8 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47

Corespondențe sunt a se adresa la:
Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30
Episoare nefrancate se refuză. — Articole nepublică nu se însoțesc.

INSETIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garamond — și timbru de 30 cr. pentru
de-care publicare.

Sibiu, 5/18 Decembrie 1884.

Dintre toate științele din lume teologia și psychology este cea mai avantajoasă. În viața politică o mare seamă de oameni vreau să baseze știința pe teologie, de aici instituirea unei universități teologice după fasonul ultramontan, unde după sarcasticile observări ale diariului „Pester Lloyd” se va învăța chimie catolică, geografie catolică, istorie naturală catolică, și în tot casul și astronomie catolică dicem noi, spre a demonstra: *tamen usque movet*.

O asemenea universitate se plănuiește de mult. Ea va fi generală pentru toți germanii catolici și după cele mai nouă știri locul ei e destinat a fi în Tirol sau Voralberg, după ce în propria Germanie situația politica nu pare potrivită scopurilor ultramontane.

De astădată nu vom vorbi despre influența teologiei asupra cursului politic prin țările germane, ci ne vom mărgini și admira marea și însemnată dovadă a influenței studiului psychology în viața unui popor. Riscăm a susține încă că diaristica ungurească este expresiunea stării sufletești a bărbătașilor unguri chemați și directiva în statul nostru.

Vom expune mai întâi faptele în toată simplitatea lor, apoi vom recurge la psychology spre a ni le putea explica.

Diarele din capitală ne-au adus stirea că junimea universitară din Budapest s'a pus pe demonstrații politice. Se nu credeți că este vorba de „abzug Hora” ca și la începutul lui Novembre trecut, sau doară de vreo revoluție a studenților maghiari și maghiarizați contra impertinenței cu care atentează bătrânelul Wenzel la resultatele științei de până acum. Doamne ferește. După modul de cugetare și dispoziția sufletească a pressii din capitală asemenea fapte sunt cunoscute patriotsimului modern, care viează în inima fiecărui adevărat patriot modern, și va via cât timp ameteala de aji va fi sprijinită de sus, cu intențione sau fară intențione — nu ne este permis să cercetăm.

Alte demonstrații politice au eșit la iveauă printre șirurile junimei studioase, demonstrații, care sunt în stare să pună în cumpănă esistența Ungariei.

Pentru numele lui Dumnezeu! Complotul se lătește cu puterea fulgerului, și biroul de corespondențe se vede îndreptățit a speda telegramă în toate părțile lumii! S'a întemplat ceva ne mai posibil, lumea e în ferbere, manifestul nihilistilor e

subscris, sigilat între păhare și adresa este: Zsivio Miletici, Trăiască Babeș!

Alea iacta est.

Mare minune s'a întemplat: La universitatea din Budapest fiecare naționalitate din patrie trimite o seamă de tineri doritori de a studia, și însetăți după știință.

Ca ironie a sortei junimea din Budapest face afront curentului domitoriu de aji, și români documentează, că ei sunt români, sârbii sârbi, și slovacii slovaci.

Mai mult. Spre a susține spiritul de naționalitate sârbii, slovacii și români dela universitatea din Budapest au făcut un pas spre solidaritate. La întrunirile colegiale și literare tinerii români conving cu cei sârbi și slovaci, și reciproc se măngâie în necădurile, cari di de di se prezintă în forma rațiunii de stat.

O asemenea întemplantă ne mai pomenită este în stare să scoată din fire diaristica ungurească. Minunea s'a întemplat, și ată cum:

Diarul „Neue freie Presse” ediția de seară de Luni 3/15 Decembrie a. c. între telegramele biroului de corespondențe la locul prim aduce următoarea telegramă din Pesta: „Vre o 70 de studenți sârbi, slovaci și români dela Universitate au arangiat eri o masă comună (banchet) în o restaurație de aici, de presidență să aleasă unanim Alecsandru Petrovici, care a ținut primul toast în limba germană pentru ideia de naționalitate, „a carei realizare este cea mai fericită dorință a tuturor celor prezenți”. Toastul fu primit cu entuziasm. După un lung și de toate presidiul a vorbit în sănătatea „fraților români” cari prin suferințele comune au devenit cei mai sinceri amici ai slavilor. N'au lipsit vorbiri nici în sănătatea eroilor frații sârbi, a slovacilor din Ungaria superioară etc. Cu deschisire a fost caracteristic toastul din urmă ținut de către presidență în limba ungurească, și care făcuse cuprinsul următoriu: „Pentru prima dată în viața mea vorbesc ungurește. Până acum am beut în sănătatea acelora pe cari i iubim. Da, junimea știe iubile din inimă ea însă poate și ură din adâncul inimii sale. Esprim un pereat pentru vrăjmașul nostru comun, pe care toți trebuie să l urim, acesta este șovinismul. Pereat! Veți ști deci pentru ce am toastat prima dată în viața mea în limba ungurească.” Cuvintele fură primeite cu mare

Tinérul om se puse deci pe foale, și cu o desfășurare ce făcea ouăriori căruia găinastic de profesie, să sloboză pe stâncă, luă floarea, apoi urcându-se pe calea primeșadioasă, o prezentă fetei fără cuvânt.

Andrea surprinsă de atâtă devotament și mulțamii cu efusiune. Dacă ar fi fost mai atentă, poate observă, că cămașa logodnicului seu era plină de sânge, ceea ce el se nizuia a o acoperi prin pardesi.

Cu toate aceste o mare schimbare să petrecu în purtarea junelui bărbat; el care era pururea vesel și glumeț de nesăcat, deveni de odată tacut.

Pe toată calea spre casă nu pronunță un singur cuvânt.

În fine juna fata părea enervată de această purtare neobișnuită a logodnicului seu și-i dise cu oarecare amărăciune.

— „Ah! credeti, domnule, că e ceva placut să preumbla la olaltă o oară întreagă fără vorbă ca nește muti? ...

— „Plăcut sau ne placut, în tot casul fiecare are libertatea de a crede ceea ce voiește, replică el ceva brusc.

— „Numi că nimeni nu poate să voiască și fi nedrept față de o logodnică iubitoare.

— „Iubitoare... oh da, v'ati dat deja frumoasa dovadă despre iubire. Ah vorbiți-mi de capriș, de fantasie, de curiositate, despre toate în fine, dar

entuziasm. După ce a mai sărbătorit un tiner român pe president, s'au disolvat societatea între strițe de: trăiască Miletici și Babeș.

Până aici teleograma biroului de corespondențe.

Mare crimă au comis tinerii naționaliști dela universitatea din Budapest. În Mecca Ugarie junimea care di și noapte este feartă în casanul cel monstru de amalgamare, spre batjocura tuturor ampliaților dela mașina de amalgamare îndrăsnesc a face afront amalgamării, se intrunește românul cu sârbul și slovacul spre a se apăra contra pericolului comun și spre batjocura limbei statului în aceasta se spune crâncenul blâstêm asupra șovinismului.

Ce batjocură. Diferitele elemente, din care de mult se frâmentă aluat, care dospind ar fi să deie mâncare genetică ungurească, se separează în cele mai critice momente din mâna vrăjitorului de măestru, și fac complot contra acestuia.

Mare batjocură. Un popor desprețuit — maliga nep — pe limba statului —, unul neam de purcați, căci și regele fraților lor vecini este socotit între „Schweinhirten”; altul pribeg cu sârma în spate legând la oale sparte, și a cărui menire ar fi să lege și capete desmătate, aceste popoare nu se rușinează a spune că țin la neamul lor, vor combate șovinismul pe teren legal și în limba statului.

Mare minune. Acești tineri loviți cu lopata nu au ajuns încă la aprețiarea pintenilor, a mustetelor răsucite, și a pălăriei de burete. Ei în prostia lor invadă la unguri legi, filosofie și tot odată și imperiul spre a se putea apăra cu armele prescrise de *salus rei publicae* contra inimicului comun, șovinismul.

Pecat de banii perduti pentru mașina de amalgamare din Budapest, pecat de banii cheltuiți pentru mașinist cu întreg personalul, și pecat de timp scump pierdut cu asemenea experimentări.

Asemenea oameni trebuie internați la institute, unde tușurile cu apă rece joacă o însemnată rolă binefacătoare.

Procesul de presă al „Observatorului”

Am anunțat deja rezultatul acestui proces de presă per tractat la 3/15 Decembrie a. c. înaintea juriului de aici.

Deja la 9 ore un public numeros se află în sala de ședințe a tribunalului. Cu mare greutate s'a intregit numărul de 36 prescris de lege pentru juriu. A trebuit să se intregească 5 locuri, trei s'au luat din publicul present, între aceștia și domnul Visarion Roman, director la institutul „Albina,”

ve rog nu-mi vorbiți de iubire, căci la acea nu ve pricepeți ...“

Sunt momente fatale în viața omului, când știi prea bine că pentru tot cuvântul ce pronunți te vei călă o viață întreagă, și cu toate aceste nu te poți reține să nu vorbești.

Amendoi fiind de un temperament susceptibil și irităcios, tinera părechie să alunecă fără voie pe coborîșul pasiunei orbitoare.

Într-aceea ajunseră la casa părintească.

Junele bărbat petrecuse pe Andrea până la odată, să inchină și se depărte fără să fie reținut.

Când se scoborise la stradă o mulțime de oameni baricadau trotuarul, cari păreau să se aduna în jurul unui obiect.

Cântărețul se aprobia pentru a vedea mai bine. Vre o 3—4 oameni erau chiar ocupați cu ridicarea unei femei scăldate în sânge.

F. cădu leșinat căci, în femeie el recunoște logodna sa

Naratorul să opri.

In acest moment să apropia de noi caretă nevestei fără picioare, lângă ea păsea bărbatul trist și meditativ.

Mulțamii omului mic pentru bunătate și me depărtau. Dar nu me putui reține să nu privesc încă odată după caretă, neimpăcat cu cugetul de a vedea două vieți distruse pentru o singură floare.

Sibiu, Decembrie 1884.

Masca de Fier.

FOITA.

,Pentru o floare.“

(Incheere.)

Cam până aci ajunsă relația între deneșii, când într-o zi Andrea propuse logodnicului său o mică preumblare pe jos. El își luă drumul către păduriște de alungul riului, ce se află într-o depărtare oarecare de oraș.

Andrea iubea foarte mult florile de câmp. Și de astădată denșa culesă deja un buchet întreg aranjat după colori cu o adevărată măestrie. Pentru a produce efectul dorit i lipsea o floare, căci denșa căuta cu mare zel giur împregjur.

Deodată esclama cu bucurie arătând cu degetul o brebină admirabilă, ce se află într-o crepătură de stâncă pe țărul riului.

Este de însemnat, rîpa în acest loc e foarte accidentată, încât ori-ce incercare a se asarda pe ea, părea o nebunie.

Fie însă din caprițiu sau neprecumpărare, juna fata insistă pe lângă amantul său pentru a-i aduce acea floare. El cugeta că va fi poate numai o glumă; dar denșa își repetă rugarea.

Era deci espus alternativei de a fi considerat de laș sau de negalant.

Votul meu separat

și prin aceasta me și grăbesc al așterne în scris.

1. Este asupritor și înădușitor conclusul majorității adunării generale a Universității fiind că — delăturând recunoașterea de drept al acestei confesiuni și chiar și bunul simț de egalitate încungurândul — de și această confesiune respective adoratorii sei participă conform sensului art. de lege XII din an. 1876 cu drept de proprietate la această avere, — totuși, fără nici un motiv esențial, simplamente se reiaaptă cu cererea sa cea mai modestă din căte s-au așternut la acest loc.

Acest conlus unilateral învoalvă în sine o desconsiderare a credincioșilor confesiunii greco-catolice române apartinători de fundul regiu și aceasta să simte cu atât mai dureros, cu cât confesiunea aceasta dela esistența sa începând a fost una dintre cele recepte decretată de către stat.

3. Este mai departe cu durere simțit acest conlus pentru că, precând confesiunea ev. luth. cu circa 100,000 suflete se bucură de o subvenție pentru scopuri culturale de 80—85,000 fl. v. a. cea gr. orientală cu circa 135,000 suflete abia de 7,000 fl. cea ev. reformată cu circa 15,000 suflete de 4000 fl. în fine cea romano-catolică preste tot cu o subvenție de 500 fl. (cărei din urmă prin majoritatea adunării generale, chiar și contra comisului ministeriale pentru viitor său denegat) această confesiune, care numără aproape 55,000 suflete n'au primit nice când nice un fel de ajutor din această avere comună, de și subvenția cerută pentru scoala greco-catolică română din Sibiu de abia face bagatul de 400 fl. v. a. care ajutor neînsemnat venitele ambelor casse cu circa 246 fl. v. a. fără nici o stirbire ar putea-o suporta cu atât mai vîrtoș, pentru că după preliminariul ambelor funduri acoperinduse toate erogările totuși mai resultă un cassarest de preste 5000 fl. v. a.

4. Conclusul referitor la petiția comisiunii credincioșilor greco-catolici români din Sibiu este și din acel punct de vedere vătămat, pentru că motivul reieptării se dice a fi neajunsurile banali ceea ce este cu totul în contradicție cu poziția XIV a erogatorilor lit. B. pro 1883 fiind că aci să prelminează pentru scoala de agronomie din Mediaș 2500 fl. firește! ca acesta la majoritatea exceptiune. De oare ce am ajuns să aminti această instituție culturală — pentru a atrage atenția celor competenți — mi permit a face aci unele comparații de progres a scoalelor de agronomie din Mediaș Bistrița și Feldioara (Marienburg) și anume: α. Scoala de agronomie din Mediaș este dotată cu 6000 fl. se imparte stipendii 960 fl. are 17 discipuli. β. Scoala de agronomie din Bistrița se dotează cu 2000 fl. trage stipendii 250 fl. nu are nici un discipul. γ. scoala de agronomie din Feldioara este subvenționată cu 2000 fl. și trage titlu stipendii 250 fl. are 7 discipuli. δ. Pentru curatoriul scoalei de agronomie din Mediaș titlu spese de voiaj sunt preliminați 250 fl. astfel pentru 24 discipuli în supranumitele scoale de agronomie să spezează preste tot 11710 fl. v. a. și totuși de mai votează spre acest scop pro 1883 încă 2500 fl. eară justei pretensiuni a confesiunii greco-catolice din Sibiu nu i se satisfacă sub pretestul cel mai acceptabil însă ne verosimil, că nu sunt bani.

Pre baza acestor premise, pentru a căror constatare mă provoacă de o parte la statistică ţării, iar de altă parte pre lăngă bugetele anului 1883 la însuși referatele comisiunilor îmi permit a susține umilita mea rugăciune:

Înaltul ministeriu să se indure — pre lăngă recunoșcută părintească îngrijire — luând în deosebită considerare acest al meu vot separat, se binevoiască a ordona receperea subvenției de 400 fl. v. a. pentru scoala gr. cathol. română din Sibiu în preliminariul cassei universității săsești pro 1883 pre cum și de aci încolo pe viitor, reieptând și aci ca apărătorii acestei confesiuni până acum nu au tras nici un folos din acestea fundații menite spre scopuri culturale pentru toți locuitorii din fundul regiu.

Sibiu, la 22 Decembrie 1882.

Laurian Barciu m. p.,
deput. cercului provincial al Orăștiei.

Premițând aceste trecem la ședințele adunării generale a universității și a școlilor județe din anul curent 1884.

Budgetul și statutul de organizație a universității sunt și în estan obiectele principale ale ședințelor.

Vom împărtăși dară mai pre larg momentele mai însemnate și desbaterile întemplete asupra lor.

Dotații din venitele averii fundului regiu au cerut:

1. Comitetul reuniunii pentru cunoașterea ţării transilvane o sumă corespunzătoare spre tipărirea tomului al doilea despre isvoarele istoriei Transilvaniei.

2. Presbiterul evang. de confes. augsb. cere ca dotația anuală de 3000 fl. cu începerea anului 1885 să se ridice la 5000 fl. pentru scoala reală superioară evang. din Sibiu, din motivul, că această scoală are o deosebită importanță pentru toți locuitorii fundului regiu.

3. Comitetul scoalei gr. cath. din Sibiu cere modesta sumă de 500 fl.

4. Comitetul bisericesc și politic al comunității Seliște cere o subvenție anuală pentru întemeierea unei scoale civice în Seliște.

5. Comunitatea bisericească rom. cath. din Brașov cere, că ajutorul de până acum de 500 fl. să se modifice într'o dotație anuală de 5000 fl.

6. Comunitățile bisericești gr. or. din Sibiu cer o subvenție anuală de 3000 fl. pentru scoala principală centrală română gr. or. din Sibiu.

7. Consistoriul archidiocesan gr. or. din Sibiu cere pentru institutul pedagogic-teologic și pentru seminarul „Andrei“ din Sibiu 5000 fl. anual; pentru scoalele poporale din Mediaș, Șegești, Călmățui, Cincu-mare și Nocrich, laolaltă 1500 fl. anual; pentru scoala poporala din opidul Mercuria 400 fl. anual; pentru cele trei scoli gr. or. ale parohiilor din Sibiu 600 fl. anual; pentru stipendii preparandistilor, din seminarul „Andrei“ 3000 fl. anual; la olaltă dară pre an suma de 10,500 fl. v. a.

În ședința din 3 Octombrie comisiunea financiară economică prin referentul Zay propune respingerea acestor petiții pentru că bugetul arată un deficit de 13,668 fl. 56%, cr. v. a. ceea ce să se împărtășească și potenților drept rezoluție.

Pesedintele Brennerberg observă, că în propunerea comis. finan. econ. și în motivarea ei se vorbește positiv de un deficit pentru anii 1884 și 1885. Însă înainte de a se statori bugetul această nu se poate face.

Zay susține propunerea comisiunii.

Deputatul Dr. St. Păcurar declară, că înainte de a putea intra în peractarea meritocratică asupra petițiilor de dotație dela 1—7 este de lipsă se cunoască cu deosebire, că în ce limbă este făcută suplica de sub 6, care cere ajutor pentru scoalele gr. or. din Sibiu, căci dl referent a ținut referatul să în limba germană și el — Dr. Păcurar dubitează, că citatul despre „instinctul robust al unei părți însemnate a populației“, că acest citat luat din petiția amintită s'ar afla și în petiția originală în limba germană; sau dacă dl referent produce numai o traducție din acea petiție, ar voi se știe, dacă traducția este exact făcută, adecă dacă este aceea, ce se dice în referat în cunțe germane identic cu acele, ce se află în petiția respectivă. După ce se va da aceste explicații din partea referentului apoi își rezervă dreptul de a se folosi de cuvânt și la peractarea meritocratică.

Refer. Zay respunde, că petiția sub 6, se află în limba română și afirmă, că traducția făcută în limba germană, așa precum se află citatul în propunerea comisiunii financ. este exactă și cu prinsul identic cu cel din petiția origină.

Dr. Păcurar reflectă, că el nu este convins despre această afirmație a refer. Zay, căci precum densus știe și cunoaște pre dl Zay acesta nu dispune în atâtă măsură de limba română ca să facă o astfel de traducție, precum se recere în un atare cas, și așa pretinde că să se cetească petiția orig. sau dacă comisiunea, adecă cei alți membri din aceasta comisiune îl pot asigura aici în ședință publică, atunci densus pentru scurtire lucrului va putea desista dela cetirea pretinsă.

Zay replică: că nu este detor a căi aceasta suplică, dar nici nu este de lipsă, căci traducerea ar fi bună.

(Ceilalți membri din comisiune afirmă dlui Păcurar, că traducerea este exactă).

La acestea Dr. Păcurar obiecționează, că dl Zay ca om nou în Universitate și, poate nu deprins în destul cu forme și rutina parlamentară, crede a nu fi detor ca referent al unei comisiuni a căi actele, pre baza cărora se aduc conclusele în universitate. După ce comis. a dat asigurarea, că traducția este exactă, el — Dr. Păcurar renunță la cetirea suplicei, însă trebuie să se observe față de dl referent Zay pentru viitor, că fiecare referent în universitate, ori e referinte particular, ori al unei comisiuni, în tot casul și detor a căi actele în ședință dacă să cere din partea unui membru, pre baza cărora se aduc apoi conclusele, căci numai astfel se poate convinge fiecare dintre domnii deputați imediat despre starea lucrului de a-și putea da apoi în indeplină constanță votul său.

Și de oarece i se pare acest pasaj din petiția amintită cam heterogen, să intrebă să se spună, că cine sunt subscrise în acea petiție, și că vine aceea dela persoane private ori este dată din oare care ședință.

Referințele Zay răspunde, că petiția este în numele comitetului parochial gr. or. din Sibiu făcută și e subscrisă de domnul Iacob Bologa, Eliu Măcellariu și S. Bobeș și că nu este nici o îndoială despre originea ei.

Dr. Păcurar intrând în desbaterea generală observă, că nu poate părtini propunerea comisiunii atât în partea formală, precum și în partea meritocratică, și propune din punct de vedere formal ștergerea pasajului din propunerea comisiunii, care

conține curat numai estrasul din petiție, și aceasta cu atât mai vîrtoș, căci noi știm cu toții, că împregiurările din cetatea Sibiului nu sunt așa de amenințătoare încât să ne temem de a ne trezi într'o dimineață și cu Sibiul șters de pe fața pământului; ci că acel pasaj conține mai mult numai o expresie nefericită și că Universitatea în realitate nu este intimidată prin o atare amenințare. Din acest motiv susținerea acestui pasaj în rezoluție, ce are se o capete fișe-care și dintre ceilalți potenții ar produce mai mult numai o amărăciune, care nu este nici în interesul Universității și sustine, prin urmare în formă ștergerea aceluia pasaj.

În general însă consimte cu propunerea comisiunii față de suplicele de sub Nrii 1 și 2; însă nu și cu motivele aduse din partea comisiunii. Referitor la petiția sub 1, observă că aceasta nu intenționează o dotație pentru ajutorirea unei scoli și astfel, deși „Landeskundeverein“ ar urmări scop de cultură, totuși nu se reduce la un scop cultural imediat precum scolile. Ei referitor la suplica de sub 2, consimte cu propunerea de respingere a comisiunii din acel motiv, că deși scoala reală este un institut de cultură, totuși nu poate părtini de astădată de a se mai da tot la scolile săsești evang. nouă dotaționi, fiind că mai toate venitele averii Universității el consumă esclusiv mai numai scolile săsești evang. lutherane, căci din 90,000 fl. ce se dau în sumă rotundă pre fiecare an pentru scoli aproape 80,000 fl. se folosesc pentru scolile săsești evang. luther., pre căd scolile românești din fundul regiu capătă numai 7000 fl. v. a. în dotaționi anuali, deși proprietarii români în fundul regesc fac mai mult decât jumătatea întregii populații.

Din aceste motive face următoarea

Contrapropunere:

Onorabila Universitate conclude: Petiționile de sub Nrii 3, 4, 5, 6, și 7 se predau comisiunii financiare economice cu îndrumarea, că comisiunea se caute căli și mijloace, ca să se poată satisface acestor petiții.

Această propunere o recomandă adunării cu atât mai vîrtoș, că pre lăngă starea de drept nici motivul, cel aduce comisiunea, nu stă, că adecă averile sărăfă în deficit și, prin urmare, că pentru lipsa pe mijloace nu s'ar putea satisface petițiunilor amintite. Un deficit în adevăr nu există, precum a declarat și dl comes chiar și în cuvântul de deschidere.

(Va urma.)

Espoziția Reuniunii femeilor române din Sibiu.**Diarele noastre.**

„Tribuna“ în numărul 185 aduce următoarele:

Eri s'a închis expoziția obiectelor adunate de reuniunea femeilor române din Sibiu spre a fi puse la loterie în folosul scoalei române de fete.

Întreprinderea, la început neînsemnată, a devenit încetul cu încetul un eveniment în viața noastră națională. Nimeni dintre cei ce au vizitat expoziția fie Român, fie strin, n'a putut se treacă prin ea, fără ca să se fi produs în el un fel de duioșie omenească.

Doamnele din societatea sibiană, voind a-și crește copile românește, se unesc între denele și înființază o scoală de fete, la care invită și pe alte conaționale ale lor să-și trimită copile, pentru că astfel să se creeze, ceea ce lipsă mai multe, un centru românesc pentru cultura femeiescă.

Se înființază scoala, dar lipsesc mijloacele pentru susținerea ei.

Se întreprinde o loterie pentru crearea mijloacelor, și femeile din Sibiu fac apel la surorile lor, ca să trimită obiecte pentru această loterie.

Expoziția ne împărtășează răspunsul primit la acest apel.

Au înțeles femeile române de ce este vorba, a înțeles România toată, că este un interes național la mijloc.

Acesta e simțământul ce se deșteaptă în noi din clipa când trecem pragul, ca să intrăm în saloanele d-nei Maria Cosma, prezidenta reuniunii, unde stau espuse aproape două mii de obiecte adunate pentru loterie din toate unghierile terii, din Maramureș până la Oradea-mare și până în fundul Bănatului.

Este un curent general, care străbate întreaga Românie și înțelegere, acum stabilită pentru realizarea unui șir de dorințe comune, care străbat prin toate clasele societății române: aceasta e prima impresiune ce ni se produce.

La apelul damelor române din Sibiu au răspuns mai presus de toate terenurile române. Si e peste putină să nu te induiozezi, lăcrăma și se ivescă în ochi, când constați, că peste două treimi din obiectele adunate, sunt dăruite de terenurile noastre drept tot atât de dovezi de iubire pentru noi, societatea cultă, care adeseori uită parca isvorul, din care am ieșit. Româna și-a dat cărțința țesută de mâna a ei, și-

dat culmea, și-a dat ștergarul, față de masă, cămașa de sărbătoare, pentru ca domnișoarele române să fie crescuțe românește și să nu se înstreineze de neamul lor. „Rămăneti, — ni se dice prin fiecăreia din aceste daruri, — nu ne părăsiți, nu ve înstrăinăți de noi, luerăți pentru binele și florirea noastră, căci nici și nu veți găsi iubirea, pe care vi-o dăm noi, nici și sprigini, pe care-l găsiți la noi, care veștim carne din carnea noastră, sânge din sângele nostru și suflet din sufletul nostru“.

Meritul de a fi creat o ocasiune pentru manifestarea acestei strînse legături între deosebitele clase ale poporului român, Reuniunea femeilor poate să-l pună între cele mai de căpătere ale sale titluri la stima publică.

Ni se desvăluie totodată într'o mică colecție tot ceea-ce femeia română poate să producă și ce ea și produce în orale ei de tignă.

Abia o parte cu desăvârșire nefinsemnată din obiectele adunate sunt lucruri cumpărate de-a gata, restul sunt lucruri facute cu acul, cu suveica mai ales anume pentru această ocasiune, astfel, că ele ne dă măsura desvoltării, la care a ajuns destoinicia și gustul femeii române. Doamnele și domnișoarele române au dat pentru expoziție un mare contingent de fel de fel de cusături, împletituri ori broderii, dintre care foarte multe adevărate produse de artă.

Însă mai presus de toate sunt ţesăturile țărănești. Acestea nu sunt produse individuale, ci tipuri atât în ceea ce privește gustul în forme și amestec de colori, cât și ca execuție. Vedem aici cum se lucrează în Maramureș, cum în Banat, în Munții Apuseni, înspre Beius, la Năsăud, pe Târnava, în Hațeg și în Margine pe la Seliște și Rășinari. Ne aflăm în fața unei bogate varietăți și uimirea ne cuprinde, când vedem unitatea de gust, ce străbate cu toate aceste lungul șir de produse variate. Este un popor, care le a produs, unul și același, care pretutindenea are aceleași tradiții, același gust, același predispoziții.

Primal loc între aceste produse li se cuvine poate celor doauă fețe de mese, ce împodobesc cele doauă culmi lătușe, la dreapta și la stânga salonului, amândouă produse dinspre Seliște.

De același valoare, ba după părerea multora chiar superioare, erau doauă covore, unul din Maramureș, iar altul dinspre Sighișoara. Mult admirat a fost atât ca amestec de colori, cât și mai ales ca ţesătură un al treilea covor, de pe Câmpie, pare ni se din Frata.

O nesfârșită varietate de forme și de colori ne prezintă între cărințele adunate din toate părțile, unele produse mai vechi, chiar încă din 1848, ceea-ce le dă un interes deosebit. Esemplare admirabile s-au primit mai ales din Munții Apuseni, de pe la Abrud și Buciumi, dela Pian și cel mai admirabil poate dela Apahida, lângă Cluj.

Cea mai mare bogătie, în sfârșit, o dă culmile și ștergarele de tot felul. Între aceste se disting cele din Hunedoara, de pe la Sighișoara și de pe Târnave mai ales dinspre Criș. Aceste, mai ales până nenăbită, împun prin se veritate și simplicitatea formelor, iar celelalte prin varietatea lor atât în forme, cât și în colori.

Nu putem încheia această scurtă dare de samă, fără ca să facem o deosebită amintire despre distinsul gust, cu care a fost făcută expunerea obiectelor pe căt de numeroasă pe atât de variate, astfel ca se nu-i scape privitorului nimic din cele ce merită a fi văzute, și cu toate aceste toate se compună un întreg armonios.

I Slavici.

Programa

conferințelor publice pe anul 1884—1885.

Duminică 2 Decembrie, 2 oare p. m.

D. G. Esarcu: Discursul de deschidere.

D. B. P. Hașdeu: Raportul între limba și inteligența poporului român.

Duminică la 9 Decembrie, 2 oare p. m.

Nr. 474

[947] 2—3

Edict.

Vasiliu Marin din Crisbav, protopresbiterul Brașovului II, care de 7 ani a părăsit cu necredință pe legiuitora lui soție Maria Achim Taban din Feldioara și nu se știe ubicația lui, se citează ca în termin de trei luni de la prima publicare a acestui edict, să se prezinte înaintea subcristului for matrimonial, căci la din contră se va aduce sentință și în absență lui.

Brașov, 27 Noiembrie 1884.

Oficial protopresbiteral al tractului Brașovului II. Ioan Petric, protopresb.

Spre știre publică.

Localitatea din edificiul scoalei din loc, constătoare din 2 odăi, (parter) menită pentru o prăvălia (boldă), provăduta cu aparatele recerute spre acest scop, dela 1 Ianuarie 1885, se va desăranda pe 1 evenuel 3—6 ani. Reflectanții și pot trage informații

nile și condițiunile mai deaproape dela subsemnatul.

Sădău, 1 Decembrie 1884.

Ioan Popoviciu.

paroch, președ. interim. al comit. parochial.

Sz. 180.207.298 1884, bir. văgreh. [953] 1—4

Árvéresi hirdetés.

Alulit birósági végrehajtó ezennel köz hírré tesszi, hogy a Széredahelyi tekinetes kir. járásbíróság 1884 évi 2655 sz. a kelt végzése folytán Aleman Nicolau és társai ellen „Albina“ hitelintézet részére 512 frt. követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán birőilag lefoglalt és 884 fritra becsült ökrök, tehenek, buza, széna stb. ingóságok nyilvános árverés után eladandók, minek a helyszínen vagyis Toporcsán leendő eszközösére határidőül 1884 ik évi December hét 26-ik napjáakak délellőtt 10-ik órája kitűzett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy az érdekklett ingóságok emez árverésén a polg. ik. rdtt. 107 \$-su szerint, szükseg esetében becsáron alul is eladatni fognak. Kelt Széredahelyt 1884-ik évi December hét 14 ik napján.

Maniu Visantiu,
b. r. văgrehajtó.

D. V. A. Urechiă: Cultura română în secolul al XVII și XVIII.

Duminecă 16 Decembrie, 2 oare p. m.

D. Gr. Tocilescu: Dacia sub Romani.

Joi 20 Decembrie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Gr. Ventura: Shakespeare.

Joi 3 Ianuarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. N. At. Popovici: Criza monetară.

Joi 10 Ianuarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Vitzu: Microbii.

Duminecă 13 Ianuarie, 2 oare p. m.

D. Nicolae Ionescu: Învățăminte din istoria patriei; Epoca lui Mihai Viteazu.

Joi 17 Ianuarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. B. Stefanescu: Raporturile între agricultură și industrie.

Duminecă 20 Ianuarie, 2 oare seara.

D. Dr. Felix: Progresele igienei în ultimii ani.

Joi 24 Ianuarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Duiliu Zamfirescu: Scene și portrete din Dobrogea.

Duminecă 27 Ianuarie, 2 oare p. m.

D. C. C. Arion: Despre prejudecății.

Joi 31 Ianuarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Dr. Buigiu: Isterie și ipnotism.

Duminecă 3 Februarie, 2 oare p. m.

D. Gaster: Originile alfabetului și ortografia română.

Joi 7 Februarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. D. Budisteanu: Reforma penitenciară.

Duminecă 10 Februarie, 2 oare p. m.

D. Stefan Velescu: Arta de a tăcea.

Joi 14 Februarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. C. D. Demetrescu: Progres și evoluție.

Duminecă 17 Februarie, 2 oare p. m.

D. Ionescu-Gion: Elementul pitoresc în cronicile române.

Joi 21 Februarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. G. Marian: Carmen Silva.

Duminecă 24 Februarie, 2 oare p. m.

D. Ionescu Tache: Doctrina lui Auguste Comte în Engleteră.

Joi 28 Februarie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. D. C. Olanescu: Moravurile orientale și influența lor asupra moravurilor române.

Duminecă 3 Martie, 2 oare p. m.

D. Disescu: Opiniunea publică.

Joi 7 Martie, 7 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Angel Dumitrescu: Barbu Catargiu.

Duminecă 10 Martie, 2 oare p. m.

D. G. Pallade: Pericoile Naționale.

Joi 14 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Xenopol: Regele Hatăr.

Duminecă 17 Martie, 2 oare p. m.

D. G. D. Teodorescu: Pricolici și Vercolaci.

Joi 21 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Mihaescu Porumbaru: Noile teorii politice.

Joi 28 Martie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Mihai Șutzu: Originile monetare.

Duminecă 31 Martie, 2 oare p. m.

D. St. Mihailescu: Energia în lumea fizică și morală.

Joi 4 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Dr. Petru Galatz: Durerea fizică și morală.

Duminecă 7 Aprilie, 2 oare p. m.

D. A. Eustatiu: Dunărea sub punctul de vedere etnografic, comercial și internațional.

Joi 11 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Mincu: Starea artelor în raport cu starea țării noastre.

Duminecă 14 Aprilie, 2 oare p. m.

D. P. I. Cernatescu: Istoria democrației în Europa.

Joi 18 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. Gr. Vulturescu: Mania de a imita.

Duminecă 21 Aprilie, 2 oare p. m.

D. F. Stancescu: Figura umană în artele plastice.

Joi 25 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara p. m.

D. C. C. Dobrescu: O pagină din istoria Olteniei.

Duminecă 22 Aprilie, 2 oare p. m.

D. Tr. George Diuvara: Superstiții populare la Români și la diferite popoare.

Joi 26 Aprilie, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

Dr. Clement: Medicina în educație.

Duminecă 29 Aprilie, 2 oare p. m.

D. St. St. Sîhorean: Despre Ilusii.

Joi 3 Mai, 8 $\frac{1}{2}$ oare seara.

D. A. Lupu Antonescu: Despre mișcarea literară în România în acești din urmă dece ani.

Președinte: C. Esarcu. Secretar: Gr. N. Mano.

Varietăți.

* (Prelegeri publice). Duminecă în 9/21 Decembrie se va prelege P. assesor consistorial Z. Boiu despre elementele în educație. Localul cehina română; cu începutul la 5 oare seara. Bilete la 80 de cr. pentru seria întreagă și 20 cr. pentru una prelegeră (studenții pe jumătate) să afle: la librăria Archidiocesana, la administrație „Tribunei“, și seara la cassă. Venitul acestor prelegeri, precum să știe e destinat pentru fondul proiectatei scoale centrale gr. or.

* (Serbare ocazională). Reuniunea învățătorilor români din tractul protopresbiteral gr. or. al Mediașului are onoare a ve invita la serbare onomastică di a ilustrului bărbat archimandrit și viaciu archiepiscop Nicolae Popescu, care va fi în 5 Decembrie st. v. a. c. precis la 7 oare seara în scoala gr. or. din Mediaș cu următoarea;

Programă.

1. Cuvântare ocaz